

Oindiño geiago: au ez da bakarrik maiaren ixil-mixilla: aragizko ta gogozko zer orren erdian jarria, gorputzari arintasuna ezartean, ari-mak be artu-emonean ipinten ditu. Ez zara konturatu? Gazte naiz zara bi, adiskide naiz arrotz bi, alkarregaz jan ondoren, obeto ezagutzen dabe alkar. Maiak, ain zuzen, txera, abegi ona, arrotz-maitasuna esan nai dau. Orixegaitik, normaik esan gura leuskio miñez dagoan anaiari, barriro aurkitu dauan adiskideari, lanak astunduta dabillenari: «Erdu jaten neure etxera; maia gertu dago. Egunero gaukazuz zain».

Eta maiak be bere aldetik au diñosku: «Ni altara nozue». Mai gainean ilten doguz, bai, egunero, lurrak emoniko ainbat gauza geure gorputza indartzeko: baratzeko ortuariak, oillotegiko egaztiak, mendiko abere ta piztiak, soloko aleak, sagastietako igali ta frutuak. Eta itxasotik ezer? Baita: itxasoak be bere aunditasunean, makiña bat arrain-mota eder ba-dau. Ta orreik danok be mai gainean arakeitzen doguz.

Ildako izaki oneik —Jainkoak gizonarentzat egiñak— geure gorputz barruan eio ta erabarrituak dira. Geure odol biurtuak. Ontan danok bat gara, senide lez, etenbako asi-barriztean alkar arturik. Bai, olako poz berezi bat sentitzen dogu ogia ta ardaoa artzean, geuk eguneroko izerdiz eraturiko janaria ta edaria artzean.

Artzen dogun ogi-zatia. Joana gogora ekarriaz, or lur landuak, azia, galtzua ta agotza, lur-barru jausi dan garauaren eriotza, ta laster gora datorren bedar-izpi mee zuri-berdea. Galburu aiez beteak eta labore sail eguzkiak orituak. Gari-ebatea, metak, jo ta garbitzea, errota, oremaia ta txantxadura. Azkenik, labea, ta urrengo ogia mai gainean. Eskaria be onela dagigu: «Emoiguzu gaur egun onetako ogia».

Eta mai gain daukoda ardao basoa? Begira muna gainean mastiguria: orri, aien ta mordo, bizi-bizi. Gogor zizatzen dau eguzkiak. Mastiaren sunda gozoa! Orrek ipiñiko dausku odolala irakiten; orrek bizkortuko ditu gure indar jausiak. Ez izan dudarik.

Ogia jan daroat. Ardaoa edan. Gure sukaidetako mai gainean illak. Maia! O maia! Gure altara bikain! Ez zakiguz egunero agortu, ez ogiz ez ardaoz. Ertz zabaleko mai! Oparotsu zaitez!

A. O.

Nor zara

Gorabera au ezerezetik asi zan. Goiz baten eskutiz bakar bat etxetan eldu. Ioandako urte askotan beste orrenbeste ez ikusirik arrituta ta asarre nengoan.

Eguneroko eskutizok ardua andiz artzen nebazan. Gure bizitzan aurretiaz eztaiguzan zeretatik bat auxe bai-da. Orrez gainera erantzun astun bat itxarokeran egun bakotxak artegatasun berezi bat ekarten eustalako.

Alperriko maitasun bat eskatzen eusten urriñeko emakumeenak izango ziran batzu. Besteak euren bizitzan neugazko artuemonetan asi gura dabenak. Batzuetan an etozan azualdi luze baten ostean itxartu diran adiskideak, oneik gure kenengo urteetan izandako gure amets eta damutasunak agerian eusteaz. Beste batzu ostean gure igarle eta sasi-iakintsuenak; gure esakerak batzuetan onartu. Batzuetan zapaldu egin bear izateko zuzan. Ba-egozan gizon saldu-erakartza eskutizak, baita irugarren mailako senideenak be.

Nik neuk guzti guztiak irakurtzen nebazan gurari biziz.

Aldi aretan, nire atsegiñen artean andien bat, nire eskutiz txortaparoa aztertzea zan.

Ta goiz aretan eskutizik ez izparringirik eneban artu! Zer txarra egin eustan orrek, laburra izan arren. Alan iazo bearko ebala gogoratuaz, urrengo egunean ugari-tuta etorriko iatazanen poztasunera iarri nintzan.

Burua beste zer batera iarteko, etxetik urten neban. Bizi nintzan uria, atzokoa zan gaur be. Kale ertzetan lengo etxeak, sal-erostokietan barriz, lengo saltzailleak batari ta besteari betikoak saltzen. Aspaldian idatzita egozan oarrak aldatu harik egozan, Kaletik zear irakur guriak, best ikusirikoak ziran. Buzena ta bestera ebiltzan urteetan. Buzena ta bestera bardiña euker. Buzena ta bestera ikusiaz, mota-mota deitzenaren irudia bukatzen ziran. Baita bururakizun gure gure gaur neuan, eta orrekin gure gure bardiñan las kaletik irakur gure aretan zentara etorria gure aretan. Barrira etxera-erakartza erabagi neban eta kale baten irakur gure aretan batetik beste-erakartza.